

วารสารวิจัย

ราชภัฏเชียงใหม่

ประจำปี ที่ 10 ฉบับที่ 2 (เมษายน - กันยายน 2552)

RAJABHAT
CHIANG MAI
RESEARCH
JOURNAL

ISSN 1513-8410

วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่

RAJABHAT CHIANG MAI RESEARCH JOURNAL

ประจำปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (เมษายน - กันยายน 2552)

ISSN 1513-8410

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและบทความทางวิชาการของผู้บริหาร คณาจารย์ นักศึกษา และบุคลากร
2. เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนประสบการณ์วิจัยและความรู้ทางวิชาการ
3. เพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช วงศ์หล้า

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ผู้ทรงคุณวุฒิ

รศ.วรรณวดี ม้าลำพอง

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิจัยและวัดผล

ผศ.ชูศักดิ์ จันทรพัฑิ

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเศรษฐศาสตร์

รศ.เสริมศักดิ์ นันทิพรรณ

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิทยาศาสตร์

ดร.สินธุ์ สโรบล

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยท้องถิ่น

รศ.ดร.สมพงษ์ วิทย์ศักดิ์พันธ์

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาและวรรณกรรม

ศ.ดร.มนัส สุวรรณ

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมศาสตร์

ผศ.อัญชลี โสมดี

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ

อาจารย์ Quintin Kitson

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาอังกฤษ

รศ.นิยม ยอดมนต์

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคณิตศาสตร์

อาจารย์ประนอม ลำงาม

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาจีน

บรรณาธิการ

ผศ.มนตรี ศิริจันทร์ชื่น

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผศ.ดร.ชวิต จิตกรวิจารย์

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

อาจารย์วรารณ กิจจันศิริ

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

กองบรรณาธิการ

ผศ.วิไลลักษณ์ กิตติบุตร

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

ผศ.ศักราช พ้าขาว

ผู้แทนวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

ดร.ธนพชร นุตสาระ

ผู้แทนคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ดร.เกตุมนี มากมี

ผู้แทนคณะครุศาสตร์

ดร.ธัญญา ทะพิงค์แก

ผู้แทนคณะเทคโนโลยีการเกษตร

ดร.กฤษฎา บุญชม

ผู้แทนคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

อ.ศุภฤกษ์ ชาราพิทักษ์วงศ์

ผู้แทนคณะวิทยาการจัดการ

ออกแบบ/พิมพ์ที่ : หจก.วนิดาการพิมพ์ โทรศัพท์ 0-5311-0503-4, 08-1783-8569 แฟกซ์ 0-5311-0504 ต่อ 15

ข้อความหรือข้อคิดเห็นในวารสารนี้เป็นของผู้เขียนมิใช่ความรับผิดชอบ
ของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

คำนำ

การเผยแพร่ผลงานวิจัยถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการงานวิจัย ปลายน้ำเพื่อผลักดันผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในฐานะหน่วยจัดการงานวิจัยมหาวิทยาลัย ได้ทำหน้าที่ตามกรอบวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการวิจัยของมหาวิทยาลัย โดยการวางแผนและการดำเนินงานการสนับสนุนและส่งเสริมการวิจัย จึงได้ดำเนินการทั้งต้นน้ำคือการพัฒนาโจทย์วิจัยและข้อเสนอโครงการวิจัย การจัดการกลางน้ำโดยการหนุนเสริมการทำวิจัย การติดตาม ประเมินผลการวิจัยและการจัดการปลายน้ำในรูปของการเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ วารสารวิจัยเป็นอีกสื่อหนึ่งที่ทำหน้าที่เผยแพร่ผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานหรือนักวิจัยภายนอก

วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่สนองรับการเผยแพร่ผลการวิจัยของคณาจารย์ นักศึกษา และบุคลากร ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่และสถาบันการศึกษาอื่นๆ ตลอดจนนักวิจัยทั่วไป โดยมีคณะทำงานที่รับผิดชอบในรูปของกองบรรณาธิการ มีผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและกลั่นกรองบทความวิจัย

วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่ฉบับนี้เป็นฉบับที่สองของปี 2552 ที่ได้คัดเลือกบทความจากผลการวิจัยของคณาจารย์ นักศึกษา และบุคลากร ทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่และสถาบันการศึกษาอื่นๆ ที่หลากหลายสาขา และคาดว่าวารสารวิจัยนี้จะเกิดประโยชน์ต่อประชาคมวิจัยและวงวิชาการตามสมควร

บรรณาธิการ

การจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของภาคชนบทและชุมชนเมือง
จังหวัดเชียงใหม่

ผศ.วีระศักดิ์ สมยานะ

การจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างและพัฒนานักวิจัย ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

ผศ.วีระศักดิ์ สมยานะ

การจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างแผนชุมชนในการยกระดับการพัฒนาท้องถิ่น
จังหวัดเชียงใหม่ จาการากหญ้าสู่รากแก้ว

ผศ.วิไลลักษณ์ กิตติบุตร

การจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ต่อการยกระดับเศรษฐกิจ
และสังคมของภาคชนบทและชุมชนเมืองจังหวัดเชียงใหม่

ดร.กาญจนา สุระ

โครงการบูรณาการจัดการเรียนรู้การสื่อสารชุมชนแบบมีส่วนร่วม
เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

ผศ.ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง

การวัดมูลค่าเพิ่มของสินทรัพย์ชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคชนบท
และชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ผศ.กมลทิพย์ คำใจ

การจัดทำศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ
จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2551

ธฤ๓ เรือนคำ

RESEARCH JOURNAL

67

**การศึกษาแนวโน้มและแนวทางการพัฒนาการตลาดผลิตภัณฑ์หัตถกรรม
กระดาษสาของผู้ประกอบการในเขตอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่**

จินดาภา ศรีสำราญ

79

**การจัดการความรู้ทางการบัญชีเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในการผลิต
ผลิตภัณฑ์ลำไยอบแห้งสีทองของกลุ่มเกษตรกรกรบ้านเหมืองกัวก
ต.มะเขือแจ้ อ.เมือง จ.ลำพูน**

ผศ.วาริพิน มงคลสมัย

91

**การวิจัยและพัฒนาชุมชนไทลื้ออำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม**

ผศ.วิไลลักษณ์ กิตติบุตร

103

การผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

รัชนีพร สุทธิภาศิลป์ และธัญวรรณ ศรีเดชะกุล

การวิจัยและพัฒนาชุมชนไทลื้อ
อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

Research and Community Enterprise
Development of Tailue, Doisaket District,
Chiang Mai

ผศ.วิไลลักษณ์ กิตติบุตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

10

บทคัดย่อ

โครงการวิจัย “การวิจัยและพัฒนาชุมชนไทลื้อ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ ประการแรกเป็นการศึกษาศักยภาพของชุมชนไทลื้อ และหาแนวทางพัฒนาระบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนไทลื้อ ประการที่สองเพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลดอยสะเก็ดและสถานที่ท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลลวงเหนือ การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ระหว่างทีมผู้วิจัยกับชุมชน ผู้นำชุมชนและบุคลากรในชุมชนไทลื้อ กลุ่มประชากรผู้ร่วมกระบวนการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ชุมชนไทลื้อที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 6 บ้านโป่งกุ่ม ตำบลป่าเมี่ยง, หมู่ที่ 4 บ้านป่าคา ตำบลเชิงดอย, หมู่ที่ 8 บ้านลวงใต้ ตำบลเชิงดอย, หมู่ที่ 3 บ้านเมืองวะ ตำบลลวงเหนือและหมู่ที่ 5 บ้านลวงเหนือ ตำบลลวงเหนือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบบันทึกการศึกษาดูงานแบบสังเกต และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลจากการศึกษาพบว่า

1. แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนไทลื้อ มีศักยภาพสูง มีสิ่งดึงดูดใจทั้งธรรมชาติ ภูมิอากาศ สถานที่ประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี มีสิ่งอำนวยความสะดวก และการเข้าถึงได้สะดวก
2. ศักยภาพของชุมชนไทลื้อในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชนและสมาชิกชุมชนต่างมีจิตสำนึกร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกัน มีการร่วมมือกันในกิจกรรมต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการวางแผนปฏิบัติงาน มีการวิเคราะห์ ควบคุม แก้ไขปัญหา แต่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และขาดงบประมาณสนับสนุน
3. ด้านการเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด และสถานที่ท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลลวงเหนือ โดยการประชาสัมพันธ์ทั้งทางเอกสาร การลงใน Website ของเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด งานประเพณีสงกรานต์ และงานประเพณียี่เป็ง
4. หลังการพัฒนา โดยการจัดศึกษาดูงานการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่บ้านเมืองปอน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมืองหลวงน้ำทา ประเทศลาว และที่สิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน ทุกฝ่ายได้เรียนรู้บทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนของตน และนำความรู้ที่ได้รับมาปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อให้ทุกฝ่ายในชุมชนได้มีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์โดยทั่วถึง

Abstract

Research and development the cultural tourism of Tailue community, Doisaket District, Chiang Mai Province has two main objectives; firstly, to study the potential of Tailue community and look for ways to develop the management of cultural tourism of Tailue community and secondly is to link activities concerning tourism activities with tourist attraction of Doisaket municipality and tourist attraction of Luangnoeu sub-district municipality. Participatory action research between team of researchers, leaders of community and people who belongs to Tailue community has been used in this study. The population in this study consist of Tailue community who stay at Moo 6, Pongkum village, Pamieng sub-district, Moo 4 Pakha subdistrict, Cheongdoi sub-district, Moo 8 Luangtai village, Moo 3 Muangva village, Luangneou sub-district and Moo 5, Luengneou village, Luangneou sub-district. The research instrument are questionnaire, a record of a tour of inspection, observation form and descriptive analysis is used in this study.

The results of study are as follow 1) the tourist attraction of Tailue community has a high potential with attraction resource such as natural resources, climate, historical sites, antiques, holy places, ways of life, art and culture, tradition, facility and more accessible; 2) the potential of Tailue community to manage tourism is in medium level. Community leaders, representative of the community and members of community have learned together with have a good cooperation to do the activities. They have participated in decision making, planning, analysis, controlling and solving problems. However, they lack of knowledge and understanding concerning roles and management in tourism as well as budget; 3) there are public relations concerning activities of tourism and tourist attraction of both Doisaket sub-district and Luengnoeu municipality by web site and document; 4) after the tour of inspection at Muanpon village, Khunyoum sub-district, Maehongsorn province and Sipsongpanna, The Republic of China, they have learned the duty and roles of management tourism in their own villages. They also bring knowledge to improve and develop management.

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาแล้วจนถึงปัจจุบัน 9 แผน ที่ใช้กระบวนการที่เรียกว่า “การพัฒนา” มากกว่า 40 ปี แต่วิกฤตเศรษฐกิจหลายครั้งและปัญหาสังคมที่รุนแรงขึ้นได้สะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการพัฒนาของไทยที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จึงเกิดคำถามท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมและความเข้มข้นของการพัฒนาแห่งรัฐว่า “จะอย่างไรให้ชุมชนท้องถิ่นมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาท้องถิ่นตนเองอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน”

ปัจจุบันประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในกระแสโลกมาปรับใช้กระบวนการวางแผนพัฒนาประเทศด้วยเช่นกัน โดยได้ปรับเปลี่ยนแนวคิดจากการพัฒนาที่เน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงด้านเดียวเป็นหลักมาให้ความสำคัญกับเป้าหมายด้านอื่นๆ อีก เช่น ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

โดยเฉพาะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) นับเป็นจุดเริ่มต้นของแนวคิดที่มุ่งเน้น “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” โดยใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและเปลี่ยนวิธีการพัฒนาเป็นองค์รวม พร้อมทั้งมีกระบวนการพัฒนาที่เชื่อมโยงมิติด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกันอย่างสมดุล

สำหรับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ซึ่งเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน ได้อัญเชิญหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นปรัชญาในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านคน สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งยึดทางสายกลางเพื่อให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤต สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพยั่งยืนและคนไทยมีความอยู่ดีมีสุข รวมทั้งได้กำหนดเรื่องสำคัญเร่งด่วน 3 เรื่องที่จะเร่งดำเนินการในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้แก่ การสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจและสังคมให้เข้มแข็งเพื่อให้คนไทยส่วนใหญ่ของประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น และการบรรเทาปัญหาความยากจนเพื่อให้คนจนพึ่งตนเองได้

ในส่วนของจังหวัดเชียงใหม่ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการโดยมีวัตถุประสงค์ให้จังหวัดเชียงใหม่เป็น “นครแห่งชีวิตและความมั่งคั่ง” (City of Life and Prosperity) เป็นเมืองที่ให้ความสุขและชีวิตที่มีคุณค่าแก่ผู้อยู่อาศัยและผู้มาเยือนในฐานะเมืองน่าอยู่ และน่าท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชีย และได้กำหนดให้องค์กรส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรพื้นฐานในการสร้างจังหวัดเชียงใหม่ให้เป็น “นครแห่งชีวิตและความมั่งคั่ง” ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยให้สนับสนุนฐานเศรษฐกิจเดิมและสร้างเศรษฐกิจใหม่ให้ยั่งยืน

แรงผลักดันสำคัญที่ทำให้เกิดแผนงานวิจัยนี้คือ ในอำเภอดอยสะเก็ดมีชุมชนไทลื้อที่มีวัฒนธรรมโดดเด่นตั้งอยู่ในชุมชนเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด และชุมชนเห็นควรที่จะพัฒนาให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาชม อันจะนำไปสู่การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีภาคีเครือข่ายจากโรงเรียนในชุมชนเป็นผู้นำเที่ยวชมวิถีชีวิตและวิธีการผลิตสินค้าชุมชนไทลื้อ ชื่อสินค้าของชุมชนไทลื้อ และชุมชนใกล้เคียง สินค้าเหล่านี้จะถูกพัฒนาสู่มาตรฐานสินค้าชุมชน (OTOP) ไปพร้อมๆ กันกับการเข้าร่วมโครงการพัฒนาและบริหารจัดการธุรกิจชุมชนเพื่อยกระดับวิถีชีวิตชุมชนระดับประเทศในที่สุด โดยใช้พิพิธภัณฑ์ไทลื้อเป็นทุนทางวัฒนธรรมเพื่อนำไปสู่การดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ อันประกอบด้วย นิทรรศการที่แสดงชาติพันธุ์ไทลื้อ ประวัติความเป็นมาตลอดจนโบราณวัตถุของท้องถิ่น และเป็นศูนย์รวมผลผลิตที่เกิดจากโครงการต่างๆ ของชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพของชุมชนไทลื้อ และหาแนวทางพัฒนาระบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนไทลื้อ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด และสถานที่ท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลลวงเหนือ

วิธีการศึกษา

เน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีการประชุมวางแผน เก็บข้อมูล พาศึกษาดูงานและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพ เขียนเชิงพรรณนาตามประเด็นที่ศึกษา

ผลการศึกษา

1. ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไทลื้อ

คณะผู้วิจัยได้เข้าทำการศึกษาในพื้นที่ชุมชนไทลื้อร่วมกับผู้นำชุมชนแต่ละหมู่บ้านเพื่อศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนไทลื้อ บ้านลวงเหนือ บ้านเมืองวะ บ้านโป่งกุ่ม บ้านลวงใต้ และบ้านป่าคา ผลการศึกษามีดังนี้

1.1 สิ่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว (Attraction)

คณะผู้วิจัยพบจุดเด่นอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนไทลื้อ แต่ละหมู่บ้าน ดังนี้

1) ชุมชนไทลื้อ หมู่ที่ 4 บ้านโป่งกุ่ม ตำบลป่าเมี่ยง มีสถานที่ท่องเที่ยว คือ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริให้เป็น “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต” มีเนื้อที่ประมาณ 8,500 ไร่ ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 16 กม. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริจัดตั้งบริเวณป่าขุนแม่กวง ให้เป็นศูนย์การศึกษาทดลองวิจัย เพื่อหารูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ภาคเหนือ และเผยแพร่แก่ราษฎรให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วยตนเองต่อไป

2) ชุมชนไทลื้อ หมู่ที่ 6 บ้านโป่งกุ่ม ตำบลป่าเมี่ยง มีสถานที่ท่องเที่ยว คือ โป่งน้ำร้อน มีสถานที่ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางทิศเหนือตามถนนสายเชียงใหม่-เชียงราย แยกจากถนนใหญ่บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 47 เข้าไปอีกประมาณ 10 กิโลเมตร ลักษณะเป็นโป่งน้ำร้อนที่มีมาแต่ดั้งเดิม ซึ่งชาวบ้านใช้ประโยชน์โดยแบ่งเป็นโซน คือ โซนสำหรับใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวจะมีร้านอาหารสำหรับบริการให้นักท่องเที่ยวและสถานที่สำหรับพักผ่อน และจะมีโซนสำหรับชาวบ้านใช้ประโยชน์ในการต้มหน่อไม้สำหรับจำหน่ายโดยทั่วไป รสชาติของหน่อไม้ที่ต้มจากโป่งน้ำร้อนจะมีรสหวาน หอม นุ่มรับประทาน

3) ชุมชนไทลื้อ หมู่ที่ 8 บ้านลวงใต้ ตำบลเชิงดอย มีสถานที่ท่องเที่ยวดังนี้

3.1) วัดรังสีสุทธาวาส ซึ่งกลุ่มไทลื้อได้สร้างขึ้น เดิมชื่อว่า วัดศรีนางแยง ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2481 เขตวิสุงคามสีมา กว้าง 14 เมตร ยาว 35 เมตร ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นวัดรังสีสุทธาวาส ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลเชิงดอย มีภาพจิตรกรรมฝาผนัง พิพิธภัณฑสถาน พระธาตุศักดิ์สิทธิ์

3.2) พิพิธภัณฑสถานบ้านไทลื้อ ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑสถานตัวอย่างแสดงวิถีชีวิตและแสดงผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนชาวไทลื้อ พิพิธภัณฑสถานบ้านไทลื้อหมู่ 8 ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพิพิธภัณฑสถานตัวอย่างแสดงวิถีชีวิตและแสดงผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นบ้านของชุมชนชาวไทลื้อ ซึ่งไทลื้อเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลไทกลุ่มหนึ่ง มีถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่ในดินแดนสิบสองปันนา ทางตอนใต้มณฑลยูนนานของจีน มีวัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อตลอดถึงวิถีชีวิตคล้ายคลึงกับคนไทยในล้านนา และคนลาวในล้านช้าง

1.2 สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)

การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนไทลื้อ มีสิ่งอำนวยความสะดวก คือ

1) ที่พัก (Lodging) มีบ้านที่จัดทำที่พักแบบโฮมสเตย์คือ หมู่ที่ 8 บ้านลงใต้ ตำบลเชิงดอย ที่มีนักท่องเที่ยวต่างจังหวัดเริ่มเข้าไปพักโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงจัดงานสืบสานตำนานไทลื้อ มีผู้มาร่วมงานและเข้าพัก เมื่อไม่พอต้องขอเปิดบ้านพี่น้องไทลื้อให้พัก แต่บ้านพักยังไม่ได้มาตรฐาน

2) ร้านอาหารและเครื่องดื่ม (Bar and restaurant) ภายในหมู่บ้านจะมีร้านอาหารและเครื่องดื่ม ทุกหมู่บ้านของชุมชนไทลื้อ

3) สถานบริการ (Support service) ชุมชนไทลื้อ หมู่ที่ 8 บ้านลงใต้ ตำบลเชิงดอย มีบ้านไทลื้อ เป็นที่สาธิตการทอผ้าไทลื้อ ขายผลิตภัณฑ์ของชุมชนไทลื้อและชุมชนไทลื้อ หมู่ที่ 4 บ้านลงเหนือ ตำบลลงเหนือ มีร้านค้าชุมชนที่มีสินค้าของไทลื้อบริการและมีร้านเอนกประสงค์เกษตรสาซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนไทลื้อ ขายของฝากที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว

1.3 การเข้าถึง (Accessibility)

การคมนาคมระหว่างหมู่บ้านของชุมชนไทลื้อ เป็นถนนลาดยาง การเดินทางไปมาสะดวกและรวดเร็ว มีหมู่บ้านที่เชื่อมต่อกันเดินทางทางลัดได้สะดวก

จากผลการศึกษาดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวชุมชนไทลื้อมีศักยภาพสูงตามเกณฑ์ 3As ของแหล่งท่องเที่ยวที่ เบอร์คาร์ทและเมดลิก (Burkart and Medlik, 1975, อ้างใน ชูลิทธิ ชูชาติ, 2542: 6-7) กล่าวคือ มีสิ่งดึงดูดใจทั้งธรรมชาติ ภูมิอากาศ สถานที่ประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี มีสิ่งอำนวยความสะดวกและการเข้าถึงได้สะดวก และจากองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ที่ชุมชนไทลื้อมีอยู่ จึงทำให้นักท่องเที่ยวให้ความสนใจพากันไปเที่ยวจำนวนมาก จนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงสำคัญของอำเภอดอยสะเก็ด

2. ศักยภาพของชุมชนไทลื้อในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

ในการศึกษาศักยภาพของชุมชนไทลื้อในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว คณะผู้วิจัยได้จัดเวทีอภิปรายสนทนา ชักถาม ร่วมกับผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชนแต่ละชุมชนเพื่อทำการศึกษาระบวนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน และความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวของผู้นำและตัวแทนชุมชนปรากฏผลดังนี้

2.1 ด้านกระบวนการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ชุมชนไทลื้อได้ดำเนินการ ดังนี้

1) ชุมชนไทลื้อ หมู่ที่ 8 บ้านหลวงใต้ ตำบลเชิงดอย ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชนได้ร่วมกันจัดตั้งกลุ่มบุคคลในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งบ้านหลวงใต้เป็นที่ตั้งของวัดวังมีสุทธาวาส (เมืองหลวงใต้) และพิพิธภัณฑสถานไทลื้อ จึงทำให้บ้านหลวงใต้จัดงานสืบสานตำนานไทลื้อทุกปี จนถึงปัจจุบันปีที่ 9

การจัดงานครั้งที่ 9 นี้มีการสัมมนาทางวิชาการเพื่อสร้างจิตสำนึกทางวัฒนธรรมของไทลื้อภาคเหนือ และงานสืบสานวัฒนธรรมไทลื้อ 8 จังหวัดภาคเหนือ มีพิธีเปิดป้ายสมาคมไทลื้อสาขาจังหวัดเชียงใหม่ โดย คุณลัดดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์ นายกสมาคมไทลื้อแห่งประเทศไทย

2.2 ด้านความพร้อมของสินค้า

จากการที่นักวิจัยและทีมงานได้รับทุนวิจัยในปี 2550 เข้าไปส่งเสริมชุมชนไทลื้อในเรื่องการพัฒนาสินค้าชุมชนไทลื้อ สู่มาตรฐานสินค้าชุมชน (OTOP) ได้พัฒนาสินค้าจนสามารถขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนถึงปี 2552 และนำสินค้าที่ได้เรียนรู้เพิ่มเติมไป ยื่นขอต่อไปอีกคือ ผลิตภัณฑ์กระดาษสา นอกจากนี้สินค้าผลิตภัณฑ์ทอผ้าไทลื้อยังได้พัฒนาสายผ้าเพิ่มเติมอีก 5 ลาย เพื่อเตรียมเอาตัวอย่างไปขอ มผช. ดังนั้นเมื่อมีการจัดงานของชุมชนไทลื้อจึงมีการสาธิตผลิตภัณฑ์ไทลื้อพร้อมทั้งจำหน่าย

2.3 ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน คณะผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชนทั้งในขณะที่เข้าศึกษาในพื้นที่และร่วมจัดเวทีประชาคม พบว่าบุคลากรในชุมชนไทลื้อพยายามค้นคว้า

หาความรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวด้วยตนเอง จึงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวบ้าง ส่วนด้านเอกสารความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เทศบาลตำบลดอยสะเก็ด และเทศบาลตำบลลวงเหนือ ได้จัดทำไว้แล้ว

1) ชุมชนไทลื้อ หมู่ที่ 4 ตำบลป่าเมี่ยง ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชนได้ร่วมกันศึกษาการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งตำบลป่าเมี่ยงเป็นที่ตั้งของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริจัดตั้ง และเปิดให้ผู้สนใจเข้าชมได้ทุกวัน ระหว่างเวลา 08.30 น. – 16.30 น.

2) ชุมชนไทลื้อหมู่ที่ 6 บ้านโป่งกุ่ม ตำบลป่าเมี่ยง ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชนได้ร่วมกันจัดตั้งกลุ่มบุคคลในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งบ้านโป่งกุ่มเป็นที่ตั้งของโป่งน้ำร้อน ซึ่งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางทิศเหนือตามถนนสายเชียงใหม่-เชียงราย แยกจากถนนใหญ่บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 47 เข้าไปอีกประมาณ 10 กิโลเมตร ลักษณะเป็นโป่งน้ำร้อนที่มีมาแต่ดั้งเดิม ซึ่งชาวบ้านใช้ประโยชน์โดยแบ่งเป็นโซน คือโซนสำหรับใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว จะมีร้านอาหารบริการให้นักท่องเที่ยว และสถานที่สำหรับพักผ่อน และจะมีโซนสำหรับชาวบ้านใช้ประโยชน์ในการต้มหน่อไม้สำหรับจำหน่ายโดยทั่วไป รสชาติของหน่อไม้ที่ต้มจากโป่งน้ำร้อนจะมีรสหวาน หอม นำรับประทาน

3) ชุมชนไทลื้อหมู่ที่ 4 บ้านลวงเหนือ ตำบลลวงเหนือ ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชน ได้ร่วมกันจัดทำแผนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง และคนในชุมชนมีความมุ่งมั่นว่าจะพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว

จากการศึกษาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจะเห็นถึงกระบวนการทำงานซึ่งบุคคลในชุมชนไทลื้อต่างมีจิตสำนึกร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกัน มีการร่วมมือกันในกิจกรรมต่างๆ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการวางแผนปฏิบัติงาน สามารถจัดการควบคุมแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนของตนเองได้ จึงสรุปได้ว่า ชุมชนไทลื้อเป็นชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพในด้านกระบวนการทำงานในระดับสูง สอดคล้องกับคำกล่าวของ นพ. ประเวศ วะสี (อ๋างโน เดชา โต้งสูงเนิน 2543 : 8) และเดชา โต้งสูงเนิน (2543 : 9-10)

3. การพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

จากการจัดเวทีประชาคมระหว่างคณะวิจัย ผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชนและสมาชิกชุมชนที่ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับความรู้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวนั้น ผู้นำชุมชนและสมาชิกต้องการพัฒนาศักยภาพในด้านนี้ให้มากขึ้น จึงร่วมกันวางแผนและดำเนินการพาผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชนไปศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวและการพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวของหมู่บ้านที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่โฮมสเตย์บ้านเมืองปอน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นหมู่บ้านไทยใหญ่ที่ยังคงเอกลักษณ์ของชาวไทยใหญ่ได้ครบถ้วนสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังได้พาผู้นำชุมชน และตัวแทนชุมชนไปศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่เมืองเชียงรุ่งหรือเมืองสิบสองพินนา เมืองแห่งนกยูง ประเทศจีน ซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความเกี่ยวพันกับไทยมาช้านาน มีอารยธรรม-เชื้อชาติที่ใกล้เคียงกันอย่างแทบจะแยกออกจากกันไม่ได้ พี่น้องไทลื้อได้ไปย้อนอดีตวิถีชีวิตและชื่นชมกับวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมของพี่น้องชาวไทลื้อ ซึ่งเป็นต้นกำเนิดไทลื้อแถบภาคเหนือของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่หมู่บ้านกาหลันป่า ที่เป็นไทลื้อธรรมชาติที่เก่าแก่และใหญ่ที่สุดของพี่น้องไทยป็นนา (ไทลื้อ)

หลังจากนั้นได้จัดเวทีเสวนา อภิปรายเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับและประโยชน์ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวในชุมชนของตนเอง สมาชิกที่ไปศึกษาดูงานได้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชนได้รับการศึกษาดูงาน เมื่อนำไปดำเนินการแล้วจะทำให้ศักยภาพการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนไทลื้อมีศักยภาพสูงขึ้น

4. การเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด และสถานที่ท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลลวงเหนือ

คณะวิจัยได้ร่วมกับผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชน ศึกษาการเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด และองค์การบริหารส่วนตำบลลวงเหนือ ซึ่งได้มีการประชาสัมพันธ์ทั้งทางเอกสารลงในเว็บไซต์ของเทศบาลตำบลดอยสะเก็ดและเทศบาลตำบลลวงเหนือในการจัดงานพร้อมทั้งประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นงานของดีอำเภอดอยสะเก็ด งานประเพณีสงกรานต์ และงานประเพณียี่เป็ง อันจะพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในอนาคตร่วมวิเคราะห์ถึงความพร้อมในการนำเสนอการท่องเที่ยวของชุมชนพบว่า

4.1 การเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด

1) ด้านความรู้ นักท่องเที่ยวจะได้ความรู้จากเขื่อนแม่กวงอุดมธารา ซึ่งเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ขนาดความจุ 263 ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถส่งน้ำให้พื้นที่การเกษตรและเป็นแหล่งน้ำดิบที่ใช้ในการผลิตน้ำประปาให้กับจังหวัดเชียงใหม่

2) ด้านจิตกรรม นักท่องเที่ยวจะได้ชมภาพจิตรกรรมฝาผนังที่พิพิธภัณฑ์พระธาตุศักดิ์สิทธิ์วัดดอยสะเก็ด ซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลเชิงดอย เป็นวัดที่ตั้งอยู่บนเขาสูงประมาณ 500 เมตร มีป่าไม้ตามธรรมชาติที่ร่มรื่นตลอดปี สามารถชมทิวทัศน์ของอำเภอดอยสะเก็ดได้

3) ด้านอนุรักษ์วัฒนธรรม นักท่องเที่ยวจะได้ชมหนองบัวพระเจ้าหลวง ซึ่งเป็น หนองน้ำธรรมชาติที่สวยงาม เนื้อที่ประมาณ 102 ไร่ ตั้งอยู่หมู่ที่ 12 ตำบลเชิงดอย ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 3 กิโลเมตร เป็นสถานที่จัดงานประเพณีต่างๆ เช่น งานประเพณีลอยกระทง งานประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น

4.2 การเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลลวงเหนือ คือ ป่าสักงาม ซึ่งมีทัศนียภาพหลายแห่งสวยงาม

1) ด้านการพิทักษ์แหล่งต้นน้ำของคนเชียงใหม่ นักท่องเที่ยวจะได้ความรู้จากบ้าน ป่าสักงาม บ้านป่าสักเริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ.1845 หรือประมาณ 700 ปีมาแล้ว เป็นหมู่บ้านที่เก่าแก่

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาศักยภาพของชุมชนไทลื้อ และหาแนวทางพัฒนาระบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนไทลื้อ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

1. **ด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว** แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนไทลื้อมีศักยภาพอยู่ในระดับสูง เพราะมีสภาพพื้นที่เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีวิถีชีวิตชุมชน ประเพณี วัฒนธรรม มีแหล่งประวัติศาสตร์ มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ มีสิ่งอำนวยความสะดวก คือที่พักและร้านค้าชุมชน มีการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์และการคมนาคม เข้าถึงสะดวกรวดเร็ว
2. **ด้านศักยภาพของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนไทลื้อ** พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องด้วยด้านกระบวนการบริหารจัดการ ผู้นำชุมชน ตัวแทนและสมาชิกชุมชนไทลื้อมีความตระหนัก ร่วมมือในการทำงาน มีการวางแผนปฏิบัติงาน มีการวิเคราะห์ ควบคุมแก้ไขปัญหา แต่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนไทลื้อ เทศบาลตำบลลวงเหนือ มีแผนแต่ขาดงบประมาณสนับสนุน
3. **ด้านการเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด และสถานที่ท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลลวงเหนือ** สามารถเชื่อมโยงโดยการประชาสัมพันธ์ ทั้งทางเอกสาร การลงในเว็บไซต์ของเทศบาลตำบลดอยสะเก็ดและเทศบาลตำบลลวงเหนือ ไม่ว่าจะเป็นงานของดีอำเภอดอยสะเก็ด งานประเพณีสงกรานต์ และงานประเพณียี่เป็ง
4. **หลังการพัฒนา** โดยการจัดหาผู้นำชุมชน ตัวแทนและสมาชิกชุมชนไทลื้อ ไปศึกษาดูงานทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจ ได้รับคำแนะนำจากแหล่งที่ศึกษาดูงาน ทุกฝ่ายได้เรียนรู้บทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนของตน ต่างมองเห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น มีการนำความรู้ที่ได้รับมาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อให้ทุกฝ่ายในชุมชนได้มีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์โดยทั่วถึงแก่นักท่องเที่ยวเอง

ข้อเสนอแนะ

1. การวิจัยที่ควรทำในระยะต่อไปคือ รูปแบบการจัดการและพัฒนากลไกการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนไทลื้อ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ความรู้และพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนให้ได้มาตรฐาน จะทำให้การจัดการท่องเที่ยวดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน อีกทั้งเป็นการช่วยแก้ไขปัญหาความยากจนแก่ชุมชนด้วย
2. กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ได้รับการยอมรับ การมีส่วนร่วมระหว่างนักวิจัยกับชุมชน ทำให้ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่ง ผู้ร่วมวิจัยต่างมีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะพัฒนาชุมชนของตน จึงควรนำมาใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัย “การวิจัยและพัฒนาชุมชนไทลื้อ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” ได้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยครั้งนี้ นักวิจัยขอขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่ได้ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินโครงการนี้ ขอขอบคุณ นายกเทศมนตรี คณะเทศมนตรีและเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลดอยสะเก็ด เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลวงเหนือ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 บ้านโป่งกุ่ม ตำบลป่าเมี่ยง, หมู่ที่ 4 บ้านป่าคา ตำบลเชิงดอย, หมู่ที่ 8 บ้านลวงใต้ ตำบลเชิงดอย, หมู่ที่ 3 บ้านเมืองวะ ตำบลลวงเหนือ และหมู่ที่ 5 บ้านลวงเหนือ ตำบลลวงเหนือ ที่ได้มีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เรืองเดช วงศ์หล้า อธิการบดี รองศาสตราจารย์สนิท สัตโยภาส ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา รองศาสตราจารย์สมพงษ์ บุญเลิศ, อาจารย์ทัศนพร ประภัสสร รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประชัน รักพงษ์ ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์กมลทิพย์ คำใจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระศักดิ์ สมยานะ และอาจารย์ ดร. กาญจนา สุระ ที่ได้ให้คำแนะนำในการวิจัย ขอขอบคุณ ดาบตำรวจประดิษฐ์ สอาดล้วน เทศมนตรีตำบลดอยสะเก็ดที่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและเสียสละเวลาสำหรับการพัฒนางานวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

- เดชา ไต้งสูงเนิน. 2543. การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษาร้านม่วงคำ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พนัส พุกฤษ์สุนันท์และคณะ. 2545. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชนน่าอยู่ : กรณีศึกษาจังหวัดราชบุรี.
- พรหมมินทร์ พวงมาลาและคณะ. 2547. โครงการรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบยั่งยืน บ้านแม่กำปอง หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยแก้ว กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่.
- Clark, Thomax and Clegg, Stewart. **Changing Paradigms the Trauffer mation of Management Knowledge for the 21st Century**. London : Harper Collins, 1998.
- Fennell, David A. **Ecotourism and Introduction**. London : Routledge, 1999.
- Goeldner, Charles R : Ritchie Brent J.R. and McIntosh Robert W. **Tourism Principles, Practices, Philos Sophies**. Eighth Ed. New York : John Wiley & Sony, Inc., 2000.

**RAJABHAT CHIANG MAI
RESEARCH JOURNAL**

RAJABHAT CHIANG MAI RESEARCH JOURNAL

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

โทรศัพท์/โทรสาร 0-5388-5950

<http://www.research.cmru.ac.th>